

ДУХОВНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ІВАНА ОГІЄНКА

Для всебічного забезпечення демократизації та гуманізації нашого суспільства важливе значення має відродження духовності, формування творчого потенціалу високоморальної особистості. Від цінностей, якими керуються держави, нації, соціальні групи, індивіди в значній мірі залежить не просто зміст і напрям людської історії, але й те, чи буде ця історія мати продовження, чи вона обірветься. Тому розкриття засад формування духовності є однією з найважливіших проблем сучасної психолого-педагогічної науки.

Особливий інтерес у цьому плані становить дослідження творчої спадщини Івана Огієнка, який велику увагу звертав на духовний розвиток особистості, використовуючи цінності християнської моралі. Педагог зазначав, що творчість сприймається як найвищий акт життя, джерело духовної насолоди. Саме тому вона може бути активним засобом формування особистості, зокрема, в акті творчості виражається, на його думку, становлення людини і внутрішнє перетворення особистості. Вчений доводив, що саме через творчість здійснюється самореалізація людини. Діяльність, активність, пізнання тощо – все це внутрішня основа творчості. Цілеспрямована діяльність, яка створює в контексті даної культури соціально значущі духовно-моральні цінності, і є процес творчості, за допомогою чого виховний процес носить більш ефективний характер.

На думку педагога провідну роль у культурно-національному відродженні, в процесі формування гармонійно розвинутої особистості молодшого школяра, відіграє мистецтво. Естетичні переживання, народжені в процесі сприйняття мистецтва, являють собою особливий спосіб прилучення до духовного світу, розширення життєвого досвіду.

Неможливо не відмітити, що в сучасній школі приділяється досить велика увага відродженню культурно-національних цінностей, але, на наш погляд, звертання до християнської спадщини більш ефективно впливало б на формування моральних й естетичних почуттів та поведінки молодих людей. Можливо тоді, завдяки впливу християнських цінностей, ми зуміємо подолати ті перешкоди, які руйнують культуру українського народу. Це, в першу чергу, нав'язування нам чужих стереотипів життя у насильницьких телепрограмах, сексуальних шоу і т. ін. Спочатку це просто спостерігається нашими дітьми, а потім приймається ними за норму, що приводить до втрати національної самобутності та індивідуальності.

У проповідях митрополит Іларіон (Іван Огієнко) постійно підкреслював важливість формування у молодших школярів найкращих якостей, наводив приклади з життя суспільства та родини і цим самим шліфував погляди дітей на власну мораль, ставлення до навколишнього світу і самих себе. Виходячи із розуміння важливості і значущості духовного виховання, вчений обґрунтував у

своїй праці «Як жити на світі. Мій дарунок для молоді» (Холм, 1943) такі основні правила поведінки майбутнього громадянина:

- вивчай, шануй, оберігай і розвивай духовне багатство нації;
- не роби зла ні людям, ні природі, постійно розумій свій громадсько-патріотичний обов'язок перед суспільством;
- тільки в чесній праці твоя добра слава;
- мужньо стій за віру, бо лише вірою сильний народ та ін.

Ці правила поведінки майбутнього громадянина, на погляд педагога, здійснюються, якщо виховний процес у національній школі буде спрямований, у першу чергу, на духовні і національні цінності.

У своїх працях і виступах Іван Огієнко завжди звертав увагу на те, що педагоги обов'язково повинні спиратися на духовні здобутки минулого. Вчений наголошував, що нація, яка не пам'ятає і не шанує минулого, не буде повноцінно існувати і в майбутньому. Ось чому пропагував педагогічній громаді вивчати, аналізувати і використовувати досвід попередніх поколінь з метою покращення ефективності виховної роботи.

Національно-культурне відродження в Україні, активне духовне життя суспільства – завдання злободенні сьогодні, як ніколи. Вирішенню цих історичних проблем мають сприяти дбайливе збереження і засвоєння, популяризація пам'яток культури, набутий народом досвід патріотичного та естетичного виховання. Слід відмітити, що духовність не дається людині в готовому вигляді, її формування проходить у складному процесі надбання кожною людиною відповідей на «вічні» запитання буття. При цьому кожний вирішує ці проблеми заново для себе і по-своєму. Сучаснику не варто змінювати традиційні виховні засоби, а потрібно, на нашу думку, більш ефективно та професійно впроваджувати в життя ті педагогічні ідеї, які накопичив наш народ протягом тисячоліття.

Література

1. Іларіон (Іван Огієнко) Як жити на світі. Мій дарунок цінностей для молоді. Холм, 1943. – 48с.
2. Кучинська І. О. Виховання духовних цінностей дітей і молоді у творчій спадщині Івана Огієнка. – Кам'янець – Подільський: «Абетка-НОВА», 2002. – 104с.

УДК 373.31.5-057.874

ШПАК М.С.,
БРИЖАК Н.Ю.

Мукачівський державний університет

РОЛЬ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ СВІДОМОЇ ДИСЦИПЛІНИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В умовах становлення та розвитку української держави, здійснення реформування економічних та суспільно-культурних галузей життя особливу значимість здобуває статус і роль вчителя-професіонала, який осмислює проблеми дисципліни у педагогічній науці та практиці, вибирає оптимальну стратегію і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>